

୨୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୪ ଖୁଦ୍‌ବା ଜୁମାର ସାରାଂଶ
ସ୍ଥାନ - ମସଜିଦ୍ ମୁବାରକ, ଇସଲାମାବାଦ୍ ଟିଲଫୋର୍ଡ୍

୨୩ ମାର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତାରେ ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ୍ ଅ.ସ.ଙ୍କ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ନୀତିଶିକ୍ଷା ଆଲୋକରେ ମସିହ ମଉଦ୍ ଅ.ସ.ଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେବାର ଚର୍ଚ୍ଚା ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଅହେମଦି ଓ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ନିମନ୍ତେ ଦୁଆ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ।

ଅଶହୁଦୁ ଅଲଲା ଇଲାହା ଇଲଲ୍ଲାହୁ ଓହ୍‌ଦହୁ ଲାଶରିକା ଲହୁ ଓଅଶହୁଦୁ ଅନା ମୁହମ୍ମଦନ୍ ଅବ୍‌ଦୁହୁ ଓରସୁଲୁହୁ ଅମ୍ମାବାଦ୍ ଫଉଜୁବିଲ୍ଲା ହିମିନଶ୍ ଶୈତା ନିରରଜିମ୍ । ବିସ୍‌ମିଲ୍ଲା ହିରରହେମା ନିରରହିମ୍ । ଅଲ୍‌ହମ୍‌ଦୁ ଲିଲ୍ଲାହି ରବ୍‌ବିଲ୍ ଆଲମିନ୍ ଅରରହମା ନିରରହିମ୍ । ମାଲିକି ସୋମିଦ୍‌ଦିନ୍ । ଇସ୍‌କା ନାବୁଦୁ ଓ ଇସ୍‌କା ନସତଇନ୍ । ଇହ୍‌ଦିନସ୍ ସିରାତଲ୍ ମୁସ୍‌ତକିମ୍ ସିରାତଲ୍ ଲଜିନା ଅନଅମତା ଅଲ୍ଲେହିମ୍ ଗୈରିଲ୍ ମରସୁବି ଆଲ୍ଲେହିମ୍ ଓଲ୍‌ଲ୍ଲାଲ୍ଲିନ୍ ।

ତଶହୁଦ୍, ତଉଜ୍ ଓ ସୁରାଃ ଫାତିହାର ଆବୃତ୍ତି କରିବା ପରେ ପ୍ରିୟ ହୁଜୁର ଅନଝର^{ଅ.ସ.} କହିଲେ; ପରଦିନ ୨୩ ମାର୍ଚ୍ଚ, ଜମାଅତ ଅହେମଦିୟାରେ ୨୩ ମାର୍ଚ୍ଚର ଦିବସ ବେଶ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କାରଣ ୨୩ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮୮୯ ମସିହାରେ ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ୍ ଅ.ସ.ଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଜମାଅତ ଅହେମଦିୟାର ଭିତ୍ତି ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା । ମହାଭାଗଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଠିକ୍ ଅଲ୍ଲାଃତାଲାଙ୍କ ଅଜୀକାର ଓ ନବୀଶ୍ରେଷ୍ଠ ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ୍ ^{ଅ.ସ.} ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଇସଲାମର ଧର୍ମତରୀ ଭୀଷଣ ଲହଡ଼ି ଘେରରେ କବଳିତ ଥିଲା । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଧାର୍ମିକ, ରାଜନୈତିକ ଓ ସାଂସାରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ (ଇସଲାମର ଅବସ୍ଥା) ଅତି ଶୋଚନୀୟ । ମୁସଲମାନ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ତୈଳ ଜାତୀୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥରେ ବେଶ୍ ମାଲଦାର ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନଙ୍କ ମହତ୍ୱ, ଦମ୍ଭ ଓ ଶିଷ୍ଟାଚାର ଭୁଷ୍ଟି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଯୁଗାବତାରଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା ସେତେବେଳେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକଙ୍କ ହୃଦୟରୁ ରକ୍ତର ଲୁହ ଝରି ପଡୁଥିଲା । ଇସଲାମ ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଘନଘନ ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଚାଲିଥିଲା । ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ କେହି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପାଦ ବତାଇ ନଥିଲେ । ମୁସଲମାନ ପଣ୍ଡିତ ଓ ବିଦୁଷଗଣ ଭୟପ୍ରଦ ଅବସ୍ଥାରେ ଗ୍ରସିତ ଥିଲେ । ତେଣେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମୁସଲମାନ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ଚାଲିଥିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କର ଯେପରି ଅବସ୍ଥା ରହିଥିଲା, କେବଳ ହଜରତ ମିର୍ଜା ଗୁଲାମ ଅହେମଦ ସାହେବ^{ଅ.ସ.} ହିଁ ଏକ ମାତ୍ର ମରଦ ଥିଲେ ଯେ ଅଲ୍ଲାଃତାଲାଙ୍କ ଆଦେଶକ୍ରମେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ଏବଂ ଇସଲାମର ପ୍ରତିରକ୍ଷାରେ ଜଣେ ଜରିଉଲ୍ଲାଃ (ଅଲ୍ଲାଃଙ୍କ ବଳବାନ)ର ଭୂମିକା ସମ୍ପନ୍ନ କଲେ । ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ ସେହି ସମୟରେ ରହିଥିବା ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ଯେ ଇସଲାମ ଏବଂ ଇସଲାମର ସଂସ୍ଥାପକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଜ ଭୀଷଣ ତଥା ରଚନାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅଭଦ୍ଧ ଓ ଅବାଚ୍ଚର ଆକ୍ରମଣ କରୁଥିଲା, ତାହାର ସବିଶେଷ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ବୈଅର୍ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ ସେହି ଅସହ୍ୟ ପୀଡ଼ା ଯୋଗୁଁ ଏକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କଲେ, ଯାହାକି “ବରାହିନେ ଅହେମଦିୟା” ନାମରେ ଅଭିହିତ । ସେଥିରେ ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ ଶତ୍ତ୍ୱର, ଇସଲାମ୍ ବିରୋଧୀମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ (ଆପତ୍ତି ଓ ଅଭିଯୋଗ)ଗୁଡ଼ିକର ଏପରି ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ଯାହାକି ଶତ୍ତ୍ୱକୁ ନିରୁତ୍ତର (ଅର୍ଥାତ୍ ହତବାକ୍) କରିଦେଲା । ସେଥିରେ ହୁଜୁର^{ଅ.ସ.} ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଏକ ଐଶୀ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ହେବା, ଆଉ ଏକ ଅତୁଳନୀୟ ଓ ଅନନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ହେବା ତଥା ନବୀଶ୍ରେଷ୍ଠ ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ^{ଅ.ସ.} ଜଣେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଅବତାର ହେବା ଓ ଶେଷ ନବୀ ହେବାର ଖଣ୍ଡନ କରି ଅକାଟ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ହୁଜୁର^{ଅ.ସ.} ଆହୁରି କହିଲେ; ଯେ କେହି ଏହି ଦଲିଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବ ତାହାକୁ ଆମେ ପୁରସ୍କୃତ କରିବୁ । ଯେକେହି ଏହାର ଏକତୃତୀୟାଂଶ ଅଥବା ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଥବା ପଞ୍ଚମାଂଶ ମଧ୍ୟ ରଦ୍ଦ କରିଦେବ ତେବେ ଆମେ ତାହାକୁ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ନଗଦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବୁ । ଯାହାକି ସେହି କାଳରେ ଏକ ବହୁତ ବଡ଼ ଧନରାଶି ଥିଲା । ଏହା ଦେଖି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପିଣ୍ଡରେ କିଞ୍ଚିତ ସାହସ୍ ଜୁଟିଲା ଯେ, ଇସଲାମ୍ ବି ଏକ ଧର୍ମ । ଏଥିରେ ମୁସଲମାନ ବିଦ୍ୱାନମାନେ ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକଙ୍କର ବେଶ୍ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଇସଲାମ୍‌ର ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ୍ ଅ.ସ. ଏପରି ସେବା କରିବା ଦେଖି ଲୋକମାନେ କହିଲେ; ମହୋଦୟ ଆମ ଠାରୁ ବୈଅର୍ ନିଅନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସୁଦ୍ଧା ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକଙ୍କୁ ଐଶୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆଦେଶ ମିଳିଲା ହୁଜୁର^{ଅ.ସ.} (ଅନୁଚର)ଙ୍କ ଠାରୁ ବୈଅର୍ ନେଲେ । ସେଥିଅନ୍ତେ ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକଙ୍କୁ ଏହି ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ

ଦେଲେ ଯେ, ଏହି ଘୋଷଣା କର କି ମୁଁ ମସିହା ମଉଦ୍ ଓ ମେହଦି ମାହୁଦ୍ (ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ମସିହା ଓ ମେହଦି) ଅଟେ । ପୁନଶ୍ଚ ୧୮୮୮ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ମହୋଦୟ ଡବଲିଙ୍ଗ୍ (ପ୍ରଚାର) ନାମରେ ବୈଅର୍ ନେବାର ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶିତ କଲେ । ଯେପରିକି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦୈବିବାଣୀ ହେଲା- ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ସଙ୍କଳ୍ପ କରିନିଅ ସେତେବେଳେ ଅଲ୍ଲାଃଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖ ଓ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ତଥା ଆମ ଦୈବିବାଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନୌକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର । ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ତୁମ ହସ୍ତରେ ବୈଅର୍ କରିବେ ସେମାନେ ତୁମର ନୁହେଁ, ବରଂ ଆମର (ଅର୍ଥାତ୍ ଅଲ୍ଲାଃଙ୍କ)ର ବୈଅର୍ କରିବେ ।

ମହାମହିମ ହୁଜୁର ଅନୂର^{୧.୧} କହିଲେ; ପୁନଶ୍ଚ ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ନିଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣର ଆକାଶିୟ ଚିହ୍ନ ସାମିଲ ରହିଛି । ଯାହା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ହୁଜୁର^{୧.୨} କହିଥିଲେ; ମୋ ମେହଦିଙ୍କ ଆଗମନ ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ନିଦର୍ଶନ ନିୟତ ରହିଛି, ଯାହାକି ଧାର୍ଯ୍ୟ ତିଥିରେ ସଫଟିତ ହେବ । ଯାହାକି ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ୧୮୯୪ମସିହାରେ ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ୧୮୯୫ମସିହାରେ ସଫଟିତ ହେଲା । ପ୍ରିୟ ହୁଜୁର ଅନୂର^{୧.୧} କହିଲେ; ଚଳିତ ରମଜାନରେ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ ହେବ ଏବଂ ସେହି ଧାର୍ଯ୍ୟ ତିଥିରେ ସଫଟିତ ହେବ ତଥା ସମ୍ଭବତଃ ଆସନ୍ତାରେ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ ହଜରତ ମସିହା ମଉଦ୍^{୧.୩}ଙ୍କ କାଳରେ ସଫଟିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଦାବି କରିବା ପରେ ଘଟିଲା, ତାହାର ନିଜସ୍ୱ ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିଛି । ହୁଜୁର^{୧.୨} ଅଲ୍ଲାଃତାଲାଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ଫୁରକାନ (ସତ୍ ଓ ଅସତ୍ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦକାରୀ) ଓ ନିଦର୍ଶନ ମାଗିଥିଲେ । ଫଳତଃ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟମୟ ପ୍ରଭୁ ଏହି (ନିଦର୍ଶନ) ଦେଖାଇଲେ । କେତେକ ଅହେମଦି ଚଳିତ (ରମଜାନରେ) ଗ୍ରହଣ ଲାଗିବାକୁ (ମସିହା ମଉଦ୍ଙ୍କ) ଚିହ୍ନ ଦର୍ଶାଉଛନ୍ତି । ତେବେ (ଏହାର ସତ୍ୟତା) ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ହିଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି, ସେ ଯାହା ହେଉ ଯଦି ମସିହା ମଉଦ୍ଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଏକ ଚିହ୍ନ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ତେବେ ଏହା ଏକ କ୍ରମିକତା ଯାହାକି ଜାରି ରହିଛି ।

ମହାମାନୀୟ ହୁଜୁର ଅନୂର^{୧.୧} କହିଲେ; ହଜରତ ମସିହା ମଉଦ୍^{୧.୩} ୧୨ଜାନୁଆରୀ ୧୮୮୯ମସିହାରେ “ତକ୍‌ମିଲେ ତବଲିଙ୍ଗ୍” ନାମରେ ଏକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ କଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ବୈଅର୍ କରିବାର ୧୦ଗୋଟି ସର୍ତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କଲେ । ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ, ଜଣେ ଅହେମଦି ପାଇଁ ସେହି ୧୦ଗୋଟି ସର୍ତ୍ତର ପାଳନ କରିବା ଓ ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ଦେଖ ହୁଜୁର^{୧.୨} ତାହାର ସାରାଂଶ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଲେ; ଏହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଆଧାରରେ ଅନେକ ବନ୍ଧୁ (ମୋର) ବୈଅର୍ କଲେ ଏବଂ ଏଯାବତ୍ ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ଆମମାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, କ’ଣ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପାଳନ କରୁଅଛେ ? ଆମ ଜମାଅତରେ ନିଷ୍ଠାପର ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଦଳ ରହିଛି । ଯେଉଁମାନେ ବୈଅର୍ କରି ନିଜ ଜୀବନ, ସମୟ, ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଓ ମାନମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଳି ଦେବା ତଥା ଧର୍ମର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷା ଏବଂ ଇସଲାମର ବାଉଁ ସଂସାରବାସୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ (ସର୍ବଦା) ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରିୟ ହୁଜୁର ଅନୂର^{୧.୧} କହିଲେ; ନବୀଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରେମଭାବର ଅବସ୍ଥା ହଜରତ ମସିହା ମଉଦ୍^{୧.୩}ଙ୍କ ହୃଦୟରେ ତ ଏପରି ଭରି ରହିଥିଲା ଯାହାର ନକ୍ସା ଆପଣଙ୍କ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଏପରି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି, ଯହିଁରେ ହୁଜୁର^{୧.୨} କୁହନ୍ତି; ମୁଁ ସର୍ବଦା ବିସ୍ମୟ ଚିତ୍ତରେ ଦେଖୁଥାଏ ଯେ, ଏହି ଆରବୀ ନବୀ ଯାହାଙ୍କ ନାମ ମୁହମ୍ମଦ୍^{୧.୨} (ଅଲ୍ଲାଃତାଲାଙ୍କର ଶତସହସ୍ର ଆଶିଷ ଓ କଲ୍ୟାଣ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉ) ସେ କେତେ ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ନବୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉଚ୍ଚାସାନର ସୀମା ଜ୍ଞାତ ହେଉ ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପବିତ୍ର ପ୍ରଭାବର ଆକଳନ କରିବା (ଛାର) ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଦୁଃଖଦ ଯେ ଯେଭଳି ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ସେପରି କରାଗଲା ନାହିଁ । ସେହି ଏକେଶ୍ୱରବାଦ ଯାହାକି ଏହି ନଶ୍ୱର ଜଗତରୁ ହଜି ଯାଇଥିଲା, ସେ ହିଁ ଜଣେ ମାତ୍ର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଥିଲେ ଯିଏକି ତାହାକୁ ପୁନଃ ସଂସାରରେ ସ୍ଥାପିତ କରିଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ନିଜ ପାଳନକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପରିମିତ ପ୍ରେମଭାବ ଭରି ରହିଥିଲା ଏବଂ ମାନବଜାତି ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଅପାର ସହାନୁଭୂତି ଠୁଳ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ପରମେଶ୍ୱର ଯେ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରଆତ୍ମାର ଇପ୍ସିତ ଭେଦ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ସମସ୍ତ ଅବତାର ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ଚରଣରେ ସୃଷ୍ଟି ଉପରେ ତାଙ୍କୁ ଗୌରବ ମଣ୍ଡିତ କଲେ । ତାଙ୍କ ଆଶା ଅଭିଳାଷକୁ ତାଙ୍କରି ଜୀବନ କାଳରେ ହିଁ ପୂରଣ କରିଦେଲେ । ସେ ହିଁ ସକଳ କୃପା ଓ ଆଶିଷର ଉତ୍ସ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠତାର ସ୍ୱୀକାର କରିବା ବ୍ୟତୀତ ନିଜର କୌଣସି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତାର ଦାବି କରେ ତେବେ ସେ ମନୁଷ୍ୟ ନୁହେଁ । ବରଂ ଶୈତାନର ବଂଶଧର କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଚାବିକାଠି ତାଙ୍କୁ ହିଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ମହାମହିମ ହୁଜୁର ଅନୂର^{୧.୧} କହିଲେ; ଏହା ତ ନିଜ ପ୍ରିୟ ମୁନିବଙ୍କ ପ୍ରତି ରହିଥିବା ପ୍ରୀତି ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ପରାକ୍ରମୀ ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ହୁଜୁର^{୧.୩}ଙ୍କୁ ଆବିର୍ଭୂତ କଲେ । ଯେପରିକି ସେ କହିଲେ; ଆମେ

ତୁମକୁ ସେହି ଅହେତୁକ ପ୍ରେମ କରିବା ଯୋଗୁଁ ଏହି (ଉଚ୍ଚ) ଆସନ ପ୍ରଦାନ କରିଛୁ ଯେ, ତୁମେ ମସିହ ଓ ମେହ୍‌ଦି ହେବାର ଘୋଷଣା କର । ଆଜି ଆମେ ଇସଲାମର ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଚରିତ୍ରାର୍ଥ କରୁଅଛୁ ଏବଂ ତୁମ ଉପରେ ଏହି ଦାୟିତ୍ଵ ନ୍ୟସ୍ତ କରୁଅଛୁ । ଆଉ ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ ମଧ୍ୟ ସେହି ଦାୟିତ୍ଵକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କଲେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ହୁଜୁର^{୧.୩} ନିଜ ଜମାଅତକୁ ଉପଦେଶ ପୂର୍ବକ କହିଲେ; ମସିହ ମଉଦଙ୍କ ସହିତ ସାହାବାଙ୍କ ପରି ଲୋକମାନେ ସାମିଲ ହେବେ । ସୁତରାଂ ଏହା ଅଲ୍ଲାହଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ବାଣୀ ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ତାଙ୍କ ବୈଅର୍ କରିବା କି ଆମେମାନେ ନବାଗ୍ରେଷ୍ଠ ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ^{୧.୨}ଙ୍କ ନାମ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳିତ କରିବୁ ଓ ଇସଲାମର ଯଶ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵାଗମୀ କରିବୁ ତଥା ଇସଲାମର ପ୍ରଚାର ବିଶ୍ଵର ତଟଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇବୁ ତେବେ ଆମମାନଙ୍କୁ ସେହି ସାହାବାମାନଙ୍କ ରଙ୍ଗ ଆପଣାଇବାକୁ ହେବ । ହୁଜୁର^{୧.୩} କହିଲେ; ଦେଖ ଆମ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଓ ମୁନିବଙ୍କର ସାହାବାମାନେ କେଉଁ ପ୍ରକାର ମହାନ ବଳିଦାନ ଦେଲେ । ସୁତରାଂ ତାହାର କାରଣ କ’ଣ ଥିଲା ଯଦ୍ଵାରା ସେ ଏପରି ଉତ୍ସର୍ଗୀ ପାଲଟି ଗଲେ, ତାହା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଈଶ୍ଵରଭକ୍ତିର ଉଦ୍ଘେଜନା ଥିଲା ଯାହାର ରଶ୍ମି ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅତଏବ ଯେକୌଣସି ଅବତାରଙ୍କ ସହିତ ତୁଳନା କରିନିଅ ତାଙ୍କ ପରି ବଦାନ୍ୟ ଓ ଅନୁପମ ନମୁନା କୌଣସି ସ୍ଥଳେ ପାଇବ ନାହିଁ । ଅତଃ ଏହି ପଦମର୍ଯ୍ୟାଦା ନବାଗ୍ରେଷ୍ଠ ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ^{୧.୨}ଙ୍କ ସାହାବା (ଅନୁଚର)ମାନଙ୍କର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପାରସ୍ପରିକ ପ୍ରେମାନୁରାଗ ରହିଥିଲା ତାହାକୁ ଦୁଇ ପଦରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେଉଁ ପ୍ରୀତି ସମ୍ପର୍କ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା ତାହା କଦାପି କୌଣସି ସ୍ଥଳେ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ । ଯଦିତ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ପର୍ବତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଦିଆ ଯାଇଥାନ୍ତା ତଥାପି ସେମାନେ ତାହାକୁ ପାଦରେ ଏଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତେ । ହୁଜୁର ଅନଝୁର^{୧.୩} କହିଲେ; ଏହିସ୍ଥଳେ ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ^{୧.୩} ଆମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ଯେ, କ’ଣ ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି କେହି ଅଛନ୍ତି ? ସାହାବା ତ ଏପରି ଥିଲେ ଯେ ନିଜର ପ୍ରାଣର ଆହୁତି ଦେବା, ନିଜ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ଅର୍ପଣ କରି ଦେବାରେ କସ୍ତିନକାଳେ ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ପ୍ରିୟ ହୁଜୁର ଅନଝୁର^{୧.୩} କହିଲେ; ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତ ଏତେ କଠିନତା ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ତ ସେମାନଙ୍କ ପରି ଯୁଦ୍ଧ ଲଢ଼ୁ ନାହେଁ । ଆମକୁ ତ ବଳିଦାନ କରିବାର ସାଧାରଣ ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି, ଏଥିରେ ନିଜ ଜୀବନ, ଅର୍ଥ ଓ ସମୟ ଦେବାକୁ ଡ଼ାକରା ଦିଆଯାଉଛି, ଯାହା ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ଆପଣମାନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ^{୧.୩} ନିଜ ଜମାଅତକୁ ଉପଦେଶ ପୂର୍ବକ କୁହନ୍ତି; ପବିତ୍ର କୁରଆନକୁ ପାଠ କର କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଗପ କି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଆକାରରେ ନୁହେଁ । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ହୁଜୁର^{୧.୩} କହିଲେ; ଦେଖ ଲୋକମାନେ କିପରି ସୁନ୍ଦର ଓ ମଧୁର କଣ୍ଠରେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ ପାଠ କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାହା ତାଙ୍କ ଗଳାରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ନାହିଁ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଯାହାର ଦ୍ଵିତୀୟ ନାମ ହେଉଛି ଜିକର୍ । ବାସ୍ତବରେ ତାହା ମନୁଷ୍ୟକୁ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ରହିଥିବା ଓ ଅଜ୍ଞାତ ସତ୍ୟତା ସ୍ମରଣ କରାଇବା ନିମନ୍ତେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଏହି (ଅତ୍ୟାଧୁନିକ) ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଜିକର୍ ଅଟେ ଏବଂ ତାହାକୁ ଶିଖିବା ନିମନ୍ତେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଆକାଶରୁ ଆଗମନ କରିଛନ୍ତି, ଯେ କି ଓଆଖରିନା ମିନହୁମ୍‌ର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ଯେଉଁମାନେ ଆମର ବିରୋଧୀ, ସେମାନେ କେବଳ ଆମର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରି ନଥାନ୍ତି, ବରଂ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଅଜ୍ଞାନକାରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏମାନେ ସେହି ଲୋକ ଯାହାଙ୍କ ଗଳାରୁ ତଳକୁ କୁରଆନ ଓହ୍ଲାଇ ନାହିଁ । ଆଉ ଉପଦେଶ ଓ ନାଶିଶିକ୍ଷା ଶୁଣିବାକୁ (ସେମାନେ) ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହାନ୍ତି । ପରମେଶ୍ଵର ତ ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏମାନେ କେବଳ ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିବାରେ ମାତି ରହିଛନ୍ତି । ଆଜି ଇସଲାମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧର୍ମ ନାହିଁ, ଯାହାକି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜୀବନ ଦାନ କରିପାରିବ ଏବଂ ଈଶ୍ଵର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମାଧ୍ୟମ ରଖୁଥାନ୍ତି ତେଣିକି ତାହା ଆମକୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉ ଓ ବୁଝା ପଡ଼ୁ ଅବା ନପଡ଼ୁ ।

ଯେପରି ପୂର୍ବ କାଳରେ ଅଲ୍ଲାହତାଲା ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ^{୧.୨}ଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଦ୍ଵାରା ଦିବ୍ୟଜ୍ୟୋତି ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ମୋତେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଆସିଛି, ଇଚ୍ଛା କଲେ (ମୋତେ) ସ୍ଵୀକାର କର ଅବା ନକର । ଈଶ୍ଵର ଏହି ଇଚ୍ଛା କଲେ ଯେ, ଏହି କଳି ଯୁଗରେ ଇସଲାମର ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ମସିହ ମଉଦଙ୍କର ହସ୍ତରେ କରିବେ । ତେଣୁକରି ତାହାକୁ “କାସ୍‌ରେ ସଲିବ୍”ର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ଦେଖ ଅଲ୍ଲାହତାଲା ଯେତେବେଳେ ହଜରତ ମସିହ ମଉଦ^{୧.୩}ଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ ସେତେବେଳେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମର ଭୀଷଣ ପ୍ରଭାବ ରହିଥିଲା ଯାହାକି ପୂର୍ବ କାଳରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନାହିଁ । ତେବେ କ’ଣ ସେହି ବିଭ୍ରାଟ ସମୟରେ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କର ସ୍ଵାଭିମାନ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ନଥିଲା ଯେ, ସେହି “କାସ୍‌ରେ ସଲିବ୍”କୁ ପ୍ରେରଣ କରିଥାନ୍ତେ । ଅତଃ ସେ ସେହିପରି କଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ମସିହ ମଉଦଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ । ଆଜି ଏହା ଜମାଅତର କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ, ଏହାର

ଅନୁଗାମୀ ମସିହା ମଉଦଙ୍କ ମିଶନକୁ ଆଗକୁ ନେଇଚାଲନ୍ତୁ ଏବଂ ନବାଶିରୋମଣୀ, ଇସଲାମ୍ ଓ ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଉପରେ ଆପଣ ବାହୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରମାଣ ଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ତର ଦେଇ ସେହି ବିଭ୍ରାନ୍ତର ମୂଲୋପାଟନ କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହା ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଯେ ବିଶ୍ୱରେ ମସିହା ମଉଦଙ୍କର ସତ୍ୟତା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେବ ଓ ତାହା ହେଉଅଛି ମଧ୍ୟ । ତେଣିକି ତାଙ୍କର ବିରୋଧ ଆପଣା (ଲୋକମାନେ) କରନ୍ତୁ ଅବା ପର, ତାହାର କୌଣସି କୁପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ଲୋକମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ମସିହା ମଉଦ କାହିଁକି ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ଯେବେ କି ଆମେ ଇସଲାମର ସମସ୍ତ ରୀତିନୀତି ପାଳନ କରୁଅଛୁ ? ଏହାର ଉତ୍ତର ସ୍ୱୟଂ ହୁଜୁର^{ଅ.ସ} ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ତୁମମାନେ ନିଜ ଅବସ୍ଥାକୁ (ଲକ୍ଷ) କରି ତାହା ହିଁ ଏହାର ଉତ୍ତର । ତୁମମାନେ ସତ୍‌କର୍ମ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ସୁପରିଶାମ କାହିଁକି ଉଚ୍ଚିତ ହେଉ ନାହିଁ । ତୁମର ସମସ୍ତ କର୍ମ, (ବାସ୍ତବରେ) ସତ୍‌କର୍ମ ନୁହେଁ, ବରଂ ମାତ୍ର ଏକ ଖୋଲପା ସଦୃଶ ଯହିଁରେ ସାରତତ୍ତ୍ୱ ନାହିଁ । ଆଜି ମୁସଲମାନମାନେ ସ୍ୱୟଂ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ, ଆମର ଅଧୋଗତି ହୋଇଚାଲିଛି ଏବଂ ଜଣେ ସୁଧାରକ ଆସିବା ସମୀପୀନ, ଯେ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ଆମକୁ ଏହି ପତନରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ । ହୁଜୁର^{ଅ.ସ} କହିଲେ; ଆମର ବିରୋଧୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଦାସ ଯିଏକି ଆମ ବାଉଁଶକୁ ଭୃପୁଷ୍ପରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣିକି ସେମାନେ ତାହା ଆମର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରି କାହିଁକି ବା ନକରନ୍ତୁ । ମୋତେ ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଏସବୁ କରି ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛି । ଯଦି ଏହାକୁ ସଠିକ୍ ବିବେଚିତ କରାଯାଏ ତେବେ ଜାଣିରଖ ଯେ, ହିଁ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂସାରୀ ପାଇଁ ଏକ ମୃତକ ସଦୃଶ । ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ଧର୍ମକୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କୁପ୍ରଥା ଓ ପରମ୍ପରାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଇସଲାମ ସହିତ ସକଳ ଧର୍ମର ବାସ୍ତବତାକୁ ପ୍ରକାଶ୍ୟ କରିବା । ମନେରଖ ! ପରମେଶ୍ୱର (ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ) ଅନୁକମ୍ପା ପୂର୍ବକ ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଓ ନବାଶିରୋମଣୀ ହଜରତ ମୁହମ୍ମଦ^{ଅ.ସ}ଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ରମଜାନର ଏହି ପବିତ୍ର ଦିନମାନଙ୍କରେ ଏହି ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥକୁ ପାଠ କର, ଏହାର ଶିକ୍ଷାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ଓ ଏହାକୁ ଆପଣାଅ । ଆମେମାନେ ଏହାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର କରି ହଜରତ ମସିହା ମଉଦ^{ଅ.ସ}ଙ୍କ ମିଶନକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ପରିଶେଷରେ ମହାମହିମ ହୁଜୁର ଅନୂର^{ଅ.ସ} କହିଲେ; ପାକିସ୍ତାନର ଅହେମଦିମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଦୁଆରେ ମନେ ରଖିବାକୁ ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତ କରୁଛି । ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ସେମାନଙ୍କ ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସରଳ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଆଜିକାଲି ବିରୋଧୀମାନେ ନିଜର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରରେ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଅହରହ ପ୍ରୟାସ କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ପ୍ରକାରରେ କୌଣସି ଆଲ ମିଲୁଛି ଅହେମଦିମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ହାତଛଡ଼ା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ଅହେମଦିମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ସାଧାରଣତଃ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଦୁଆ କରିବେ ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ସେମାନଙ୍କୁ ସଦ୍‌ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଘଟୁ, ପ୍ରଭୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦୟାବତୀର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ । ମଧ୍ୟ ଏସିଆର ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୁନର୍ବାର ଅତ୍ୟାଚାରର ଏକ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି । ଅଲ୍ଲାଃତାଲା ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦୟାବତୀର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ । ଆମିନ୍ ।

ଅଲ୍‌ହମ୍‌ଦୁ ଲିଲ୍ଲାହି ନହ୍‌ମଦୁହୁ ଓ ନସ୍‌ତଇନୁହୁ ଓ ନସ୍‌ତଗ୍‌ଫିରୁହୁ ଓ ନୁମିନୁ ବିହି ଓ ନତଓକ୍‌କଲୁ ଅଲ୍‌ଲିହି ଓ ନତଜୁବିଲ୍ଲା ମିନ୍ ଶୁରୁରେ ଅନ୍‌ଫୁସିନା ଓ ମିନ୍ ସଇୟାତି ଆମାଲିନା ମଇଁ ସହ୍‌ଦିହିଲ୍ଲା ଫିଲାମୁଜିଲ୍ଲା ଲହୁ ଓମଇଁ ସୁଜଲିଲ୍‌ହୁ ଫିଲା ହାଦିୟା ଲହୁ ଓ ନଶ୍‌ହଦୁ ଅଲ୍‌ଲା ଇଲାହା ଇଲ୍‌ଲ୍ଲାହୁ ଓ ନଶ୍‌ହଦୁ ଅନା ମୁହମ୍ମଦନ୍ ଅବ୍‌ଦୁହୁ ଓ ରସୁଲୁହୁ । ଇବାଦଲ୍ଲାହି ରହ୍‌ମକୁମୁଲ୍ଲାହା ଇନ୍‌ଲିଲାହା ସ୍ୱାମୁରୁବିଲ୍ ଅଦଲେ ଓଲ୍ ଇହ୍‌ସାନି ଓଇତାଇଜିଲ କୁରବା ଓ ସୁନ୍‌ହା ଅନିଲ୍ ଫିହ୍‌ଶାଲ ଓଲ୍ ମୁନ୍‌କରି ଓଲ୍ ବରଇ ସୁଇଜୁକୁମ୍ ଲଅଲ୍‌ଲକୁମ୍ ତଜକ୍ କରୁନ୍ ଉୟକୁରୁଲ୍ଲାହା ସୁୟକୁରୁକୁମ୍ ଓଦ୍‌ତହୁ ସୁସ୍‌ତଜିର୍ ଲକୁମ୍ ଓଲ୍‌ଯିକ୍‌ରୁଲ୍ଲାହି ଅକ୍‌ବର ।

Khulasa Khutba Juma Huzoor Anwar a.b.a

21st March 2025

Translated to Odia by : Moulavi Anwar Ahmad Khan